ריכטער סטאנס: "אָרימע און רייכע פאר'ן געריכט" מאָרגן (פרייט.) 8.45 אוונט אין פרץ זאל

אויפזיכט פארום קאמיטעט פון אידישער קולטור געז. איינטריט — פרייע זאמלונג

וועטער: קלאר און קאלט

Largest Circulation of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

אידישע וואָרט

The Israelite Daily Press.

מעד פארשפרייט

אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 274. Thur. Dec. 10, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דאנערשטאג ל' כסלו, תרצ"ב.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

מישיגאנער פאספארטן ביל ניט קאנסטיטוציאנעל לויט דער איינטשיידונג פונ'ם הויכן געריכט

קאנצלער ברונינגס ווארנונג צו די היטלעריסטן באדואיקט די דייטשע אידן

דער איינדרוק איז געווען, אז היטלער גרייט פאגראמען אויף אידן. — רעגירונגס דעקרעט רודערט אויף דייטשלאנד. — פאשיסטישע און קאמוניסטישע צייטונגען סוספענדירט. — היטלער אטאקירט שארף דעגרונג

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בערלין, דעצ. 11 (איטא). — די אר־דיישע באפעלקערונג פון דייטשלאנד האט זיך דערפילט אביסל באדואיקט מיט קאנצלער ברונינגס האדיא רעדע, אין וועלכער ער האט געגעבן א שטרענ־גע וואָרנונג צו די היטלעריסטן. !

באמש די וואָרנונג איז געקומען אביסל צו שפעט, האָ זי אבער פארט באדואיקט די צערודערטע נערוון פון דער אידישער באפעלקערונג. ברונינג האט אין זיין רעדע דערקלערט, אז די נעזעצלאכקייט אן וועלכער היטלער האלט זיך מיטן מויל, ווערט באמת אפ־געלאכט פון זיינע לייטענאנטן. ער האט אויך פארדאכט היטלערן פאר זיין אינטערווייו פאר דער אויסלענדישער פרעסע, בעת ער האט ניט געהאט קיין שום פולמאכט צו ריידן פאר אויסלענדישע עס־פרעסע. בעת ער האט ניט געהאט קיין פרעסע, בעת ער האט ניט געהאט קיין שום פולמאכט צו ריידן פאר אויסלענדישע עס־פרעסע. בעת ער האט ניט געהאט קיין שום פולמאכט צו ריידן פאר אויסלענדישע עס־פרעסע.

עס ווערט אויך אנגענומען, אז היטלער וועט אויסלייגן דעם ווארט פון דער אינטערווייו אין א מאנער, אז ער האט ניט געהאט קיין שום פולמאכט צו ריידן פאר אויסלענדישע עס־פרעסע.

אידישע נייעס. — כל ישראל'ס צרות, רב ישראל נרוטה. — אונזער נעיענ נאר נדוגים. — די פעלקערליגע אין אלריינ־דער הונט. ישראל אויף וואשינגטאן.

אידישע נייעס,—וואס זיינען זיי? ס'איז דאס זעלבע וואס דאס אידי־שע ליד: א קרעבץ, א זיפץ, אן אוי.

פון אלע עקן פון דער וועלט קומען אן די טייערע אידישע נייעס: פויל־ — עקסצעסן, באיקאט, אויסראטונגס קאמף; רומעניע — פרעמיער יאנגא אפלאדירט לוזאן; דייטשלאנד — היטלער נעווינט, היטלעריסטן דייטש אידישע בערד, און א. וו.

אפילו דאס וויינט כארבין האט איר פעקל צרות: אנטיסעמיטיזם, זוידענס הואווער פארדערט נייע גזירות קגן אימיגראנטן, פאספארטן פאר איינגעוואנדערטע.

אריי־ישראל — א צרה דא, א צרה דארט.

טייערע נייעסן, ניטא וואס צו ריידן!

* * *

אויב מיט כלל־ישראל אין גרויסע צרות, איז עס א וואונדער, וואס אידן זוכן טרייסט באטש אין רב ישראל?

כען טרייבט אונז פון אונזוואר־טעטן? טא נאט איך אונזער איינ־שטיין, פאר וועלכן איר אלע ביינט איינערע קעפ. בעת פריער האט איר אים אויך געטריבן פון איינערע אונז־ווערטעטען, איז בעת איך איצט א נאנצע זכיה אז ער זאל אריינפטרעטן אויף איינער שוועל.

איר טרייבט אונז פון פאליטישן לעבן? נאט אייך אונזערע הערבעטן סעטעלקס, אונזערע רידיקע און. אויב איר ווילט — אונזערע טראצקיס (באטש מסתא ווילט איר ניט).

איר טרייבט אונז פון די עקאנא־מישע נעבנטן? טא נאט אייך אונזע־רע ראשטילרס, ביי וועלכע איינערע רייכע דיפלאמאטן קלאפן אין תיבת־מערפיר.

* * *

איינשטיינס נעלערזאמקייט וועט ניט העלפן קיין איינעם פון די בעיגאנ־טע אידישע סטודענטן אין פויל. עסטרייך, דייטשלאנד און א. וו. צו לערנען רואיק און ניט געטריבן ווערן פון אונזערסיטעטן.

סעטעלקס, ריידינגס און בראנדייסעס פאליטישע גדולה וועט ניט העלפן די אירן פון פויל און רומעניע צו קריגן די דעקס פון וועלכע מען באראייבט זיי און וועגן מיר זאלן האבן אפילו הונ־דערט ראטשילדס. וועלן מיר אלץ נאך האבן קענן זיי צען מיליאן מנחמ־מערדלס און סתם קבצנים.

נאר וואס־דען, מען טרייסט זיך מיט חלשות.

ס'איז אי א שמיקל נקמה קן די אנ־טיסעמיטן. אי א שטיקל זעלבסס־טרייסט.

דאס הייסט: עס, איר מיינט טאקע אז מען קאן אונז צערייבן אויף מאן? אט. אדרבא. זעט וועלכע בריות "מיר" זיינען!

דערפאר אפשר אזא שוואכקייט ביי איר צו אידישע גרויסע מענשן. — א שוואכקייט, וואס פארפירט אונז אפס צו לאטכענען פרעמדע גרויסע מענשן און מגייר צו זיין אין אידישע . . .

* * *

און וואס איז שייך דער פעלקערליג־נע, זאג איך אייך, אז זי איז אלרייט שבאלריינ.

אט דאס דאך נעטיינט, אז זי וועט זיין מאכטלאז אויסצומיידן די דראנע־דיקע מלחמה צווישן יאפאן און כינע, — האט איר טאקע געמאכט א טעות. יא, איך זע שוין, אז זי וועט יא אויסמיידן די מלחמה.

דער גאנצער חסרון איז דאך געווען, וואס יאפאן האט ניט געוועלט פאלגן, — פאר כינע איז דאך לכתחילה ניט געווען וואס מורא צו האבן: זי וועט שוין במילא פאלגן, וואס דען וועט זי טאן?

האט אבער איצט די פעלקערליגע געפונען א פלאן, ווי צו צווינגען יאפאן זי זאל פאלגן.

מיט בייזן, פארשטייט זיך, גייט דא ניט. וואס דען — מיט סאמע גוטן.

אט אזוי:

דו ווילסט פארנעמען ציציהאר? טא נעם דיר געזונטערהייט. דו ווילסט טשינטשאו? אדרבא. דו ווילסט האלטן אן ארמיי צו באקעמפן פרעמדע באנ־דיטן אין א פרעמדן לאנד? מיר וועלן דאס פארשווייגן.

און וואס נאך? דו ווילסט מאנ־דזשוריע? געזונטזיקערהייט.

וועט טאקע יאפאן פארנעמען מאנ־דזשוריע, אבער די פעלקערליגע וועט אויספפרן: קיין אמת'ע שלחמה וועט ניט זיין, כינע קאן זיך סיידן פאר־מעסטן קגן דער גאנצער וועלט?

אמת, אן דער חסכמה פון דער ליגע וואלט יאפאן אלצאיינס פארכאפט מאנדזשוריע. אבער דאן וואלט עס גע־וועזן: פע. ווייבעריי, שעמען זי זיך דער קאזאק!

און איצט ווערט עס נעטאן שוין און פיין. לייט אלע כללים פון אינטערנא־ציאנאלער געזעצלאזיקייט . . .

* * *

מען קאן ניט זאגן, אז די קאמונ'סטן טוען קיינמאל ניט קיין גלייכע זאך.

אט, איז מיר רוקא געפעלן זייער פלאן פון א מארש פון צוויי טויזנט ארבעטסלאזע אויף וואשינגטאן, וואס איז די טעג דורכגעפירט געווארן: זאל די הויפטשטאט פון די בעריקס פארלירן אביסל איר קלייניקייט־דיקע זאטע זעלבסטגעזונדקייט; זאלן זיי זעען, אז די ארבעטסלאזיקייט איז הר־ווערס לאנד פון פראספעריטעט איז ניט קיין אויסנעטראטע מעשה.

א שאר בלויז, וואס דאס איז געטאן געווארן אויף דעם אמעריקאנער שטיי־

אנב-אורחא

פון מארק

וועגן פארשיידענע זאכן

אידישע נייעס. — כל ישראל'ס צרות, רב ישראל נרוטה. — אונזער נעיענ נאר נדוגים. — די פעלקערליגע אין אלריינ־דער הונט. ישראל אויף וואשינגטאן.

אידישע נייעס,—וואס זיינען זיי? ס'איז דאס זעלבע וואס דאס אידי־שע ליד: א קרעבץ, א זיפץ, אן אוי.

פון אלע עקן פון דער וועלט קומען אן די טייערע אידישע נייעס: פויל־ — עקסצעסן, באיקאט, אויסראטונגס קאמף; רומעניע — פרעמיער יאנגא אפלאדירט לוזאן; דייטשלאנד — היטלער נעווינט, היטלעריסטן דייטש אידישע בערד, און א. וו.

אפילו דאס וויינט כארבין האט איר פעקל צרות: אנטיסעמיטיזם, זוידענס הואווער פארדערט נייע גזירות קגן אימיגראנטן, פאספארטן פאר איינגעוואנדערטע.

אריי־ישראל — א צרה דא, א צרה דארט.

טייערע נייעסן, ניטא וואס צו ריידן!

* * *

אויב מיט כלל־ישראל אין גרויסע צרות, איז עס א וואונדער, וואס אידן זוכן טרייסט באטש אין רב ישראל?

כען טרייבט אונז פון אונזוואר־טעטן? טא נאט אייך אונזערע איינ־שטיין, פאר וועלכן איר אלע ביינט איינערע קעפ. בעת פריער האט איר אים אויך געטריבן פון איינערע אונז־ווערטעטען, איז בעת איך איצט א נאנצע זכיה אז ער זאל אריינפטרעטן אויף איינער שוועל.

איר טרייבט אונז פון פאליטישן לעבן? נאט אייך אונזערע הערבעטן סעטעלקס, אונזערע רידיקע און. אויב איר ווילט — אונזערע טראצקיס (באטש מסתא ווילט איר ניט).

איר טרייבט אונז פון די עקאנא־מישע נעבנטן? טא נאט אייך אונזע־רע ראשטילרס, ביי וועלכע איינערע רייכע דיפלאמאטן קלאפן אין תיבת־מערפיר.

* * *

איינשטיינס נעלערזאמקייט וועט ניט העלפן קיין איינעם פון די בעיגאנ־טע אידישע סטודענטן אין פויל. עסטרייך, דייטשלאנד און א. וו. צו לערנען רואיק און ניט געטריבן ווערן פון אונזערסיטעטן.

סעטעלקס, ריידינגס און בראנדייסעס פאליטישע גדולה וועט ניט העלפן די אירן פון פויל און רומעניע צו קריגן די דעקס פון וועלכע מען באראייבט זיי און וועגן מיר זאלן האבן קענן זיי צען מיליאן מנחמ־מערדלס און סתם קבצנים.

נאר וואס־דען, מען טרייסט זיך מיט חלשות.

ס'איז אי א שמיקל נקמה קן די אנ־טיסעמיטן. אי א שטיקל זעלבסס־טרייסט.

דאס הייסט: עס, איר מיינט טאקע אז מען קאן אונז צערייבן אויף מאן? אט. אדרבא. זעט וועלכע בריות "מיר" זיינען!

דערפאר אפשר אזא שוואכקייט ביי איר צו אידישע גרויסע מענשן. — א שוואכקייט, וואס פארפירט אונז אפס צו לאטכענען פרעמדע גרויסע מענשן און מגייר צו זיין אין אידישע . . .

* * *

און וואס איז שייך דער פעלקערליג־נע, זאג איך אייך, אז זי איז אלרייט שבאלריינ.

אט דאס דאך נעטיינט, אז זי וועט זיין מאכטלאז אויסצומיידן די דראנע־דיקע מלחמה צווישן יאפאן און כינע, — האט איר טאקע געמאכט א טעות. יא, איך זע שוין, אז זי וועט יא אויסמיידן די מלחמה.

דער גאנצער חסרון איז דאך געווען, וואס יאפאן האט ניט געוועלט פאלגן, — פאר כינע איז דאך לכתחילה ניט געווען וואס מורא צו האבן: זי וועט שוין במילא פאלגן, וואס דען וועט זי טאן?

האט אבער איצט די פעלקערליגע געפונען א פלאן, ווי צו צווינגען יאפאן זי זאל פאלגן.

מיט בייזן, פארשטייט זיך, גייט דא ניט. וואס דען — מיט סאמע גוטן.

אט אזוי:

דו ווילסט פארנעמען ציציהאר? טא נעם דיר געזונטערהייט. דו ווילסט טשינטשאו? אדרבא. דו ווילסט האלטן אן ארמיי צו באקעמפן פרעמדע באנ־דיטן אין א פרעמדן לאנד? מיר וועלן דאס פארשווייגן.

און וואס נאך? דו ווילסט מאנ־דזשוריע? געזונטזיקערהייט.

וועט טאקע יאפאן פארנעמען מאנ־דזשוריע, אבער די פעלקערליגע וועט אויספפרן: קיין אמת'ע שלחמה וועט ניט זיין, כינע קאן זיך סיידן פאר־מעסטן קגן דער גאנצער וועלט?

אמת, אן דער חסכמה פון דער ליגע וואלט יאפאן אלצאיינס פארכאפט מאנדזשוריע. אבער דאן וואלט עס גע־וועזן: פע. ווייבעריי, שעמען זי זיך דער קאזאק!

און איצט ווערט עס נעטאן שוין און פיין. לייט אלע כללים פון אינטערנא־ציאנאלער געזעצלאזיקייט . . .

* * *

מען קאן ניט זאגן, אז די קאמונ'סטן טוען קיינמאל ניט קיין גלייכע זאך.

אט, איז מיר רוקא געפעלן זייער פלאן פון א מארש פון צוויי טויזנט ארבעטסלאזע אויף וואשינגטאן, וואס איז די טעג דורכגעפירט געווארן: זאל די הויפטשטאט פון די בעריקס פארלירן אביסל איר קלייניקייט־דיקע זאטע זעלבסטגעזונדקייט; זאלן זיי זעען, אז די ארבעטסלאזיקייט איז הר־ווערס לאנד פון פראספעריטעט איז ניט קיין אויסנעטראטע מעשה.

א שאר בלויז, וואס דאס איז געטאן געווארן אויף דעם אמעריקאנער שטיי־

קאנצלער ברונינגס ווארנונג צו די היטלעריסטן באדואיקט די דייטשע אידן

דער איינדרוק איז געווען, אז היטלער גרייט פאגראמען אויף אידן. — רעגירונגס דעקרעט רודערט אויף דייטש־לאנד. — פאשיסטישע און קאמוניסטישע צייטונגען סוספענדירט. — היטלער אטאקירט שארף דעגרונג

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בערלין, דעצ. 11 (איטא). — די אר־דיישע באפעלקערונג פון דייטשלאנד האט זיך דערפילט אביסל באדואיקט מיט קאנצלער ברונינגס האדיא רעדע, אין וועלכער ער האט געגעבן א שטרענ־גע וואָרנונג צו די היטלעריסטן. !

באמש די וואָרנונג איז געקומען אביסל צו שפעט, האָ זי אבער פארט באדואיקט די צערודערטע נערוון פון דער אידישער באפעלקערונג. ברונינג האט אין זיין רעדע דערקלערט, אז די נעזעצלאכקייט אן וועלכער היטלער האלט זיך מיטן מויל, ווערט באמת אפ־געלאכט פון זיינע לייטענאנטן. ער האט אויך פארדאכט היטלערן פאר זיין אינטערווייו פאר דער אויסלענדישער פרעסע, בעת ער האט ניט געהאט קיין שום פולמאכט צו ריידן פאר אויסלענדישע עס־פרעסע.

עס ווערט אויך אנגענומען, אז היטלער טשיע צייטונגען אין שטאט ביז דעצ. 17טן, און פינאנץ מיניסטער דר־סריך האט אין א האדיא רעדע ווידער גע־וואָרנט, אז די רעגירונג וועט זיך ניט אפשטעלן פאר די ש. דיינסטע מיט־לען אנצוהאלטן ארד, ונג אין לאנד. עס ווערט באהויפטעט, אז קאנצלער ברו־נינג וועט זיך נ אפשטעלן אפילו פאר דער אויפל ונג פונם רייכסטאג, אויב דאס וועט ין נויטיק.

עס האלט ביי א שפאלטונג אינם אלוועלט־לאכן מוסולמאנישן קאנגרעס

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, דעצ. 11 (איטא). — די ערשטע אנדייטונג אויף א מוסולמא־נישן קאנגרעס וואס ווערט דא אפגע־האלטן, איז געווען דער פאקט, וואס די עגיפטישע דעלעגאטן האבן זיך אפגע־זאגט פון אנצוגעבן אן אמנאנצאיש אין וועלכער ס'איז פון די אויסגעקליבענע קאמיסיעס.

א דעזאלוציע אנגענומען פונם קאנ־גרעס בנונג דער הערזשאם אייזנבאן פארדערט, אז די אייזנבאן זאל איבער־גענעבן ווערן אין מוסולמאנישע הענט. אויב דאס וועט ניט געטאן ווערן אין משך פון זעקס חדשים צייט, וועט אן אפיל געשיקט ווערן צו דער פעלקער־ליגע, און אויב דאס וועט אויך ניט העלפן, דאן וועלן די מוסולמאנער ענט־פערן אויף דעם מיט א באיקאט פון אלע פראצעסיונישע, בריטישע און אנ־דערע אייראפעאישע סחורות.

די צייטונג "פאלאשטין" דריקט אויס די מיינונג, אז די איצטיקע קאנפערענץ דארף באטראכטט ווערן בלויז ווי א הק־דמת צו א גרעסערן און בעסערן מוסול־מאנישן קאנגרעס, וואס דארף אפגע־האלטן ווערן ניכער פו זאלץ אין עניפטן.

עס ווערט אלגעמיין אנערקענט, אז דער מופטי האט מיט זיינע הצאלונ־גען פארלארן די שטיצע פון אינדיע און עגיפטן. באזונדערס האט ער דער־ווייטשען שואקס אלץ, וועלכער איז א דאנק דעם מיפטס אינטריגעס, ניט דערוויילט געווארן צו קיין שום אמט ביים קאנגרעס, אויסער צו דער פארזיי־צערשאפט פון דער לענאגער סוב־קא־מיסיע, — וואס האט פארארזאכט אלגעמיינע אומצופרידנהייט.

בריוו וועגן ראדיא שעה פון "דאס אידישע וואָרט" האלטן אין איין שטראמען

פון מאנטאג אז האלטן אין איין שטראמען טעלעגראמעס און בריוו אין רעדאקציע פון "דאס אידישע וואָרט", ווי אויך אין אפס פון דער "סי קיי. וויי", מיט אויסדרוקן פון באנייסטע־רונג פאר דעם אידישן ראדיא פראג־ראם, אראנזירט פון "דאס אידישע וואָרט". א סך פון די בריוו זיינען רי־רענד, באזונדערס פון די פארווארפענע ווינקלאך, וואו אידן האבן שוין לאנג ניט געהערט קיין אידיש וואָרט און קיין אידיש ליד.

אין א סך פון די בריוו ווערן געבעטן באשטימטע אידישע לידער און מוזי־קאלישע נומערן אין די ווייטערדיקע פראגראמען. די וואונשן וועלן קריגן די נעהערע אויפמערקזאמקייט, אויף וויפל דאס וועט זיין מעגלאך.

די צאל בריוו איז אזוי גרויס אז ס'איז פאר אונז אוממעגלאך זיי צו פארענטלאכן. מיר וועלן דערפאר דא ברייענגען בלויז עטלאכע בריוו פון פאר־נאנזיאזע בלויז אן אמעריקאנער "ארווערטייזינג" מאכערייקע.

און אויף "אדווערטייזן", זייט זיי כער. איז דער צווייטער צד א גרעסע־רער ברית.

דעם אידישן וואָרט, ווינניפעג.

חשוב'ע הערן: —

דערלויבט מיר דורך אייער ווערט־פולער צייטונג אויסצודריקן אינם נא־מען פון דער י. מ. ה. א. דעם פארגע־ניגן וואס מיר האבן געהאט הערנדיק דאדיא אין אייער פראגראם אין דאס דאדיא פראגראם. וואס איר האט דורכ־געפירט דורך דער סי. קיי. וויי. אוז עטעטן וונטאג.

איך בין צופרידן צו זאגן, אז דער איינדרוק געמאכט פונם כאר איז גע־ווען אזוי גרויס, אז ביטעם זיינען שוין געמאכט געווארן אז עלאכע פראגראַ־מען זאלן ווייטער דורכגעפירט ווערן.

איך וויל אייך דערפאר בעטן איר זאלט באנוצן אייער איינפלוס און אויב מעגלאך געבן דער אידישער באפעלקע־רונג נאך אזא שיינעם פראגראם ווי דעם וואס מיר האבן געהאט דאס פאר־גענגען צו הערן.

איבערגעבנסט אייערער,

מ. בוירס.

סעקרעטאר, יאנג מענס חיברו אסו.

פון פארטעדזשער קהלה

צו דער פארוואלטונג פון ד. א. ה.: —

לייענענדיק אין אייער צייטונג, אז איר באמיט זיך צו געבן אויף דער ראדיא א אידישע געזאנג שטונדע, האבן מיר שפאנענד דערווארטעט די באשטיטע שעה, טאקע בנערינו ובזקי־נינו, און אייער פראגראם האט אונז פארשאפט אן אמת'ן אידישע גענוס. דאס געזאנג פון מ. דזשייקאב און בפרט די פאלקס לידער פון מרם, ווייד־מאן האבן אונז געשאפן א זיסן נשמה ציטער, א גייסטיקע פרייד.

אין נאמען פון דער פארטעדזשער קאמיזיטי, דריקן מיר אויף אויס אונ־זער הארציקן דאנק. פאר אייער אנ־שטריינגונג צו באפרידיקן ווי ווייט מעגלאך אייער מאסע לעזער. און מיר ווינשן אייך דערפאלג אויף אויף ווייי־טער אנצופירן אייער ווינשפולע אר־בעט.

מיט גרוים אכטונג,

מ. באדנבוים, סעקר.

כוטלענערס האבן נעכטן געהאט א ביטערן טאג אינם חינן פאליציי נעריכט

כוטלענערס און "האוס ברו" ספע־ציאליסטן, די ביטערע קאנקורענטן פון דער מאניטאבא רעגירונג אינם פארקויף פון דעם ביטערן טראפ, האָ־בען נעכטן געהאט א ביטערן טאג אין שטאטיקן פאליציי געריכט.

"איך האָב ניט קיין געלט, איך קאן ניט קריגן קיין ארבעט, וואס זאל איך טאן?" — האט זיך דזשאן מארטי־ניק באקלאגט ווען ער איז אנגעקלאגט געווארן דערפאר וואס מען האט גע־פונען אין זיין היים 450½ קינג סט., היים געמאכטע אלקאהאל.

מארטינוק איז ערשט ארויס פון "דזשייל" וואו ער איז געווען איינגע־שפארט זעקס מאנאטן אויף דער קלא־גע פון בוטלעגעריי. דער ריכטער האט אים נעכטן צוריקגעשיקט אויף ניין חדשים.

ניק טאנטשוק און זיין ווייבל עני וועלן פארברייגנען קריסמעס אין דער פראווינציעלער טורמע. ניק איז פאר־משפט געווארן צו זעקס מאנאטן און ניקיקע — צו דריי, אויף פאר בוט־לעגעריי.

נאך עטלאכע "מונשיינערס" זיינען פאר'משפט געווארן צו טורמע טערמי־נען, דערפאר וויל בוטלעגעריי אין ניט געזעצלאך אין מאניטאבא.

אונזער ראדיא פראגראם זונטאג, דעצ. 13טן, 12.45 נ.מ., דורך סי. קיי. וויי.

1. געזאנג טרוא: "אלי אלי", ריסלאנד.
2. חזן א. שטיינבערג, "הרדו".
3. ש. כ. זעלטשען: "די צאדיי־טונג פון אידיש".
4. מרס. מאניע מארגאלים, "אמאל איז געווען א כשעה". "בין איך מיר א מיידל אין די יאר".
5. יוסף זוקין, דעקלאמאציע: "עמיגראנטן ליד". ש. אנסקי.
6. מאמאס: טשעלא סאלא, חסידישער טאנץ.
7. חזן א. שטיינבערג: "צו מיין פאלק".
8. יוסף זוקין, דעקלאמאציע. "מוטער", פון ש. אנסקי.
9. מרס. מאניע מארגאלים: 80 יאר אין 70 זי".
10. בערנארט, פידל סאלא: אויס־צוגן פון "שמשון און דלילה, סעין סעין.

יוסף זוקין איז א גראדואירטער שיעור פון דער פרץ שול.

מרס. אידא גרינבערג וועט אקאמפאניין מרס. מארגאלים.

מיס פראוויזאר וועט אקאמפא־נירן חזן שטיינבערג.

מרס. מאניע מארגאלים

ביל צו שניידן אימיגראציע קוואטא צו צען פראצענט אריינגעטראָגן אין הויז

עס ווערט אויך פארגעשלאגן איינצושליסן קאנאדע און מעקסיקא אין דער קוואטא. — נייע גזרות האבן גוטע געלעגנהייט דורכגעפירט צו ווערן. — תואווערס עקא־נאמישע פלענער שארף קריטיקירט

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

וואשינגטאן, דעצ. 11 (איטא). — אויף אריינגעטראגן א ביל, וואס זאל קאנגרעסמאן דושאנסאן האט אריינגע־טראגן א ביל אין אימיגראציע קאמי־סיע פון הויז, פאדערנדיק, אז די עק־זיסטירנדיקע קוואטאס זאלן געשניטן ווערן אויף 90 פראצענט, אזוי אז א לאנד מיט א קוואטא, וועלן מיר זאגן, פון פיר טויזנט, זאל קריגן א קוואטא פון בלויז 400.

אן ענלאכער ביל אין דורכגעפירט געווארן ביי דער לעצטער סעסיע פון הויז, אבער ער איז צוליב מאנגל אין צייט ניט דורכגעגאנגען. אין סענאט.

דזשאנסאן האט אויף אריינגעטראגן א נייעם נאטיאנאליזאציע ביל, דיי אייג־צעלחייטן פון וועלכן הייסן אנאנ־סירט ווערן, אין פיר אנדערע בילס וועגן אימיגראציע. וואס פאדערן, צווישן אנדערס, אז קאנאדע און מעק־סיקא זאלן איינגעשלאסן ווערן אינם קוואטא סיסטעם; אז קאנגערס מוזי־קער זאלן אריינגעלאזן ווערן אונטער געוויסע באדינונגען, און אז די וויזא צאלונגען זאלן צוריקגעצאלט ווערן צו די פליסאלינגען וואס האבן פריער גע־קראגן אמעריקאנער וויזעס און זייגען ווערן אין קאנגרעסמאן דושאנסאן'ס פארהאלטן געווארן. אין וועג וועלן די אימיגראציע, באשריינקונגען פון 1924 זיינען אריין אין קראפט.

ווערט דערווארטעט, אז די באר־שטימונגען פון קאנגרעסמאן דושאנסאן'ס אויפשטיין צו דער פארזיצע אפט פון דער אימי־גראציע קאמיסיע זאל אנאנסירט ווערן פרייטאג, צווישן אנדערע בילס אריינ־גענעמען אין אימיגראציע קאמיסיע אין דא איינער פון קאנגרעסמאן דושאנסאן'ס פון אהייא, וואס וויל דערקלערן פאר א קריימינאל אפרברעכן דעם אריינפאר אין לאנד אויף אן אומגעוועזלאכן אופן.

עס זיינען דא איינציק בילס אויף צו לויבערלאזיזן די שטריינגע אימיגראר־ציע געזעצן: איינער אזא ביל איז אריינגעטראגן געווארן פון קאנגרעסמאן מעלער, און קאנגרעסמאן גריפן האט אויף אריינגעטראגן א ביל, וואס זאל דערלויבן א פאסיפיסט, א רעליגיעזן אדער א פילאזאפישן, צו ווערן א בירגער אין לאנד.

וואשינגטאן, דעצ. 11. — "צו די באנקירן וויל ער געבן ביליאנען, און צו די הונגעריקע קינדער וויל ער קיין איין פיר טויזנט, זאל קריגן א קוואטא פון בלויז 400.

אז ענלאכער ביל איז דורכגעפירט געווארן ביי דער לעצטער סעסיע פון הויז, אבער ער איז צוליב מאנגל אין צייט ניט דורכגעגאנגען אין סענאט.

דזשאנסאן האט אויף אריינגעטראגן א נייעם נאטיאנאליזאציע ביל, דיי אייג־צעלחייטן פון וועלכן הייסן אנאנ־סירט ווערן, אין פיר אנדערע בילס וועגן אימיגראציע. וואס פאדערן, צווישן אנדערס, אז קאנאדע און מעק־סיקא זאלן איינגעשלאסן ווערן אינם קוואטא סיסטעם; אז קאנגערס מוזי־קער זאלן אריינגעלאזן ווערן אונטער געוויסע באדינונגען, און אז די וויזא צאלונגען זאלן צוריקגעצאלט ווערן צו די פליסאלינגען וואס האבן פריער גע־קראגן אמעריקאנער וויזעס און זייגען ווערן אין קאנגרעסמאן דושאנסאן'ס פארהאלטן געווארן. אין וועג וועלן די אימיגראציע, באשריינקונגען פון 1924 זיינען אריין אין קראפט.

ווערט דערווארטעט, אז די באר־שטימונגען פון קאנגרעסמאן דושאנסאן'ס אויפשטיין צו דער פארזיצע אפט פון דער אימי־גראציע קאמיסיע זאל אנאנסירט ווערן פרייטאג, צווישן אנדערע בילס אריינ־גענעמען אין אימיגראציע קאמיסיע אין דא איינער פון קאנגרעסמאן דושאנסאן'ס פון אהייא, וואס וויל דערקלערן פאר א קריימינאל אפרברעכן דעם אריינפאר אין לאנד אויף אן אומגעוועזלאכן אופן.

עס זיינען דא איינציק בילס אויף צו לויבערלאזיזן די שטריינגע אימיגראר־ציע געזעצן: איינער אזא ביל איז אריינגעטראגן געווארן פון קאנגרעסמאן מעלער, און קאנגרעסמאן גריפן האט

בעגעט אפעלירט פארן דויטן קרייץ קאמפיין

שיף דאטשעס אף ריטשמאנד, אויפ־ם דעצ. 11. — פרעמיער בענעט האט ארויסגעלאזן א רוף צום קאנאדער פאלק צו שטיצן דעם רויטן קרייץ קאמפיין וואס פאנגט זיך הייצט אן.

דער קאמפיין ווערט אנגעפירט אויף דער בקשה פון דער רעגירונג, מיטן צוועק צו הלפן די נויטליידנדיקע פון דער ארבעטסלאזיקייט און אומגערעכטיגע טעניש.

דער פרעמיער דערקלערט, אז וויפל די רעגירונגען מוניציפאליטעטן, דאר נוטען ניט צו פארלייטערן די נויט, אין דאס אבער ניט גענוג. צוליב זייערע באשריינקטע מיטלען, אין די בירגער ווערן דערפאר געבעטן בייצוטראגן זיי־ערע פרעזענטס בישטייערונגען מיט א פרייטער האנט פארן דויטן קרייץ, ער זאל קאנען אנגיין מיט דער הומאניטאר־דער ארבעט.

—(::)—

וויכטיקע בני ברית פארזאמלונג מאנטאג

די לעצטע פארזאמלונג פון דער בני ברית לאדזש, נו. 650, פאר הייג־טיקן יאר, וועט פארקומען אין טראור לערם האל, קינג אין בענעטיין סט., מאנטאג דעם 14טן דעצ., 8.30 נ.מ.

ביי דער דאזיקער פארזאמלונג ווע־לען אפגעהאלטן ווערן וואלן פאר באר־אמטע פארן יאר 1932.

נאך דער פארזאמלונג וועט פאר־קומען א דיסקוסיע וועגן די איטסטר־אונגען פון דער ארגאניזאציע אין פאר לויף פונם יאר 1931, און עס וועט ארונגעגערעט ווערן די פראגע וועגן דעם זומער קעמפ.

א צאל רעזאלוציעס וועלן פארגע־שלאגן ווערן, און אלע מיטגלידער וועלכע זיינען פאראינטערעסירט אינם וואוילזיין פון דער בני ברית לאדזש, זיינען געבעטן אומקאמרינגען צו קו־מען צו דערפ ארזאמלונג.

—(..)—

אידישע קאנסערוואטיווע פארזאמלונג קומענדיקן מאנטאג

דער אידישער קאנסערוואטיווער פארבאנד פון נרוים יוניעפ, בעט אונז צו מעלדן, אז ער וועט אפהאלטן אן אלגעמיינע פארזאמלונג דעם קו־מענדיקן מאנטאג, דעצ. 14טן, 8.30 נ.מ., אין גרויסן תלמוד תורה זאל, הילה.

לאנג דערוואַרטעטער אור־טייל איז א קלאפ פאר די אי־מיגראנטן שונאים

(ספעצ. צו ד. א. וו. דורך "איטא")

דעטראים, מיש., דעצ. 11 (איטא). דער נעוועע אנעומען אויף דער לעצטער סעסיע פון דער שטאט־לעגיסלאטור איינצופירן א רעגיסטראציע סיסטעם פאר אלע פרעמדענארבעטער אין מישי־גאן, איז פונם אפשלאגיע גערעכט דער־קלערט געווארן פאר אמיקאנסטיטוציאנעל.

די אנטשיידונג פונם געריכט איז אנאנסירט געווארן פון ריכטער ערנעסט א'בריין, אין זיין איינענעם נאמען און אינם נאמען פון די אנדערע צוויי ריכ־טער פונם הויכן געריכט, ריכטער אר־טור סי. דעניסאן און ריכטער טשארלס סי. סימאנס.

די אנטשיידונג פונם הויכן געריכט, אויף וועלכער מען האט חדשים לאנג געוואַרט, איז א שווערער קלאפ פאר די אימיגראציע שונאים. ניט נאר אין די שטאט רעגירונג פון מישיגאן שוין גע־ווען גרייט איינצופירן דאס פאספארטן סיסטעם, נאר א סך אנדערע שטאטן זיינען געווען נייגיג נאכצופאלגן מי־שיגאנס ביישפיל, און זיי האבן בלויז געוואַרט אויפן אויסגאנג פונם אפיל קעגן דעם מישיגאנער רעגיסטראציע ביל.

פאראורטיילטע טאראנטער קאמו־ניסטישע פירער ארויסגעלאָזן אויף 20 טויזנט דאָל. ערבות יעדערער

טאראנטע, דעצ. 10. — די אכט פאראורטיילטע קאמוניסטישע פירער, וועלכע האבן אפגעלירט אין הענגע־גערעכט קעגן דעם אורטייל פאר באר־לאנגען צו א "אומגעזעצלאכער אראנ־ניזאציע", זיינען פון ריכטער מולאק ארויסגעלאזן געווארן אויף 20 טויזנט דאָל. ערבות יעדערער, ביז זייער אפיל וועט דערליידיקט ווערן.

דער פארטריידיקער פון די אנגע־קלאגטע, יו. דזש. מאקדאנאלד, האט דערקלערט, אז ער וועט היינט זעען שאפן די נויטיקע סומע פון 160 טויזנט דאָלאר פאר זייער ערבות. די אנגעקלאגטע זיינען טים באק, טאָ־מאס יונג, דזשאן באביטשוק, מאלקאלם קייסיי, מאטוויי אפאפאוויטש און די אנדערע.

דערלויבנדיק זיי צו באפרייען אויף קאנט גלייך דורכגעפירט ווערן.

ערבות, האט דער ריכטער געוואַרנט זיי, אז אויב ער וועט זיך דערווייס אין די באפרייטע פירער אז הענגע אין קאמוניסטישע פראפאגאנדע, וועט ער גלייך הייסן צוריקקערן די ער־בות און זיי צוריק פארוועזן. דער פארהער פון זיי־ער אפיל, דערווארט דער ריכטער, וועט פארקומען אין יאנואר.

דזשאזעף סערזשוויץ, פארטרעטער פון דער קרוין, האט אויסגעוועזט קע־גן דער באפרייונג אויף ערבות. ער האט געזאגט, אז זיי זיינען אגיטאטאָרן מיינענען קאמוניסטישע פרעסע האלט אין אין אטאמיקן דעם בערייכ. ער האט אויף גע'טענה'ט, אז דער פאר־הער איבער זייער אפיל וואלט גע־קאנט גלייך דורכגעפירט ווערן.

—(::)—

ליפטאן פייערט בא־ראן חורש יובילי

ליפטאן